

ВІДГУК
ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

на дисертацію Павлій Назарія Івановича «Механізми державного управління формуванням екологічної політики», подану до захисту на засіданні Спеціалізованої вченої ради Д 64.707.03 у Національному університеті цивільного захисту України на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність теми дисертаційної роботи.

Зміни, що сталися в останні декілька десятиліть, в українській економіці позначилися і на стані екологічної сфери, що призвело до загострення і поглиблення екологічних проблем, навіть незважаючи на значне скорочення промислового виробництва у зв'язку з економічним спадом 90-х років. Крім того, висока природоємкість і ресурсно-сировинна орієнтація економіки України зумовлюють особливі вимоги до обліку екологічного чинника в проведенні господарської діяльності в умовах формування ринкових стосунків. Усе це обумовлює особливу актуальність проблем управління еколого-економічними взаємодіями і вимагає підвищеної уваги до пошуку шляхів їх ефективного рішення з боку держави. Дослідження проблеми державного управління розвитком екологічної політики наразі залишається недостатньо розкритою, праці з цієї проблематики розрізнені, методологічно необ'єднані, у них відсутня єдина цілісна наукова державно-управлінська теорія. Сучасні дослідники зосереджують увагу переважно на окремих проблемах, а питання перетворення України на державу з точки зору формування ефективної екологічної політики ще не стало предметом всебічного науково-практичного вивчення

Ступінь обґрунтованості й достовірність основних наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Основні наукові положення, висновки і практичні рекомендації, що викладені в дисертації, є логічними і послідовними. Обґрунтованість представлених здобувачем наукових положень базується на аналізі інформаційно-нормативної бази, законодавчих актів України, вітчизняних і зарубіжних публікацій.

Теоретичну та методологічну основу дослідження становлять фундаментальні положення теорії державного управління, а також наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених із питань державного управління агропромисловим комплексом в Україні.

Ознайомившись з дисертацією Павлій Назарія Івановича, зазначимо, що робота відрізняється змістовністю, логічною побудовою викладенням матеріалу, комплексним розкриттям досліджуваної проблеми. Завдяки цьому автор досяг поставленої перед собою мети дослідження.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню теоретичних засад та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів державного управління формуванням екологічної політики..

Для реалізації мети й завдань дослідження використовувалася сучасна наукова методологія, заснована на принципах: системного підходу, специфіка якого визначається тим, що він орієнтує дослідження на розкриття цілісності об'єкта і механізмів, що її забезпечують, на виділення різноманітних типів зв'язків складного об'єкта і зведення їх в єдину теоретичну картину.

Автором використано низку наукових методів, зокрема: гіпотетико-дедуктивний метод формування методології дисертаційного дослідження, який дав змогу сформулювати гіпотезу дослідження, побудувати евристичні моделі охарактеризувати понятійний апарат державного управління формуванням екологічної політики.

Дедуктивний доказ висунутої гіпотези дослідження не тільки підтвердив правильність формування його методології, справедливості висновків, а й дав можливість також висунути й верифікувати практичні рекомендації з удосконалення досліджуваного об'єкта; структурно-функціональний аналіз, сутність якого полягає у виділенні елементів системи механізмів державного

управління формуванням екологічної політики, ряд порівняльних методів, що надали можливість аналізу стандартів державного управління формуванням екологічної політики; статистичний метод, що дав змогу розкрити реальні й точні факти стану досліджуваного об'єкта; прогностичний метод, за допомогою якого визначено більш віддалені перспективи його розвитку; теоретико-концептуальний метод, що визначив напрям дослідження, втілений в аналізі функцій, структури та параметрів об'єкта, та дав змогу позначити, осмислити, описати та порівняти роль механізмів державного управління формуванням екологічної політики, уточнити їх функції в діяльності кожної з підсистем, оцінити результати управлінського впливу, виявити перспективи й механізми.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у вирішенні наукового завдання щодо розвитку теоретичних засад та обґрунтування науково-прикладних рекомендацій з удосконалення механізмів державного управління формуванням екологічної політики.

Найсуттєвіші результати дисертаційного дослідження, які містять наукову новизну, полягають у тому, що:

вперше в дисертаційному дослідженні:

обґрунтовано комплексний механізм державного управління формуванням екологічної політики і розширений інструментарій аналізу еколого-економічних взаємодій, який, на відміну від відомих підходів, дозволяє здійснити прогнозування різних сценаріїв розвитку соціо-еколого-економічних систем, врахувати широке коло екологічних проблем і міри попереджувального характеру з дотримання екологічних вимог. Тим самим він дозволяє отримати комплексну соціо-еколого-економічну оцінку стану територій і забезпечує інформаційну базу для більше обґрунтованих управлінських рішень в екологічній сфері відповідних територій;

автором удосконалено:

системи вдосконалення фінансового механізму державного управління, до яких в першу чергу віднесені заходи відновленню інституту екологічної експертизи; розробці адекватної системи екологічного нормування і переходу на принцип найкращих доступних технологій; обліку організаційних аспектів

управління природоохоронною діяльністю; посиленню системи екологічної відповідальності, що склалася; розробці і впровадженню інноваційних інструментів в екологічній сфері, включаючи стимулювання використання екологічно чистих технологій, переорієнтації фінансування на «зелені» інвестиції та ін.

визначення порядку функціонування та розвитку організаційного механізму державного управління охороною довкілля, що покликаний вирішити основні протиріччя у відносинах між людиною та навколишнім природним середовищем у контексті реалізації нової державної політики, яка, з одного боку, тісно пов'язана зі становленням основних напрямів деєкологізації державного управління і актуальних сучасних екологічних проблем., а з другого – базується на обліку еколого-економічних взаємодій при прогнозуванні розвитку території і дозволяє здійснити усебічний і досить детальний аналіз екологічних наслідків реалізації господарських рішень з урахуванням специфіки просторового, виробничого, організаційно-технологічного і управлінського аспектів формування екологічної ситуації в регіоні;

у ході дослідження та проведеного аналізу набуло подальшого розвитку:

систематизація зарубіжного досвіду впровадження механізмів державного управління формуванням екологічної політики, як тенденція якісної трансформації систем екологічного управління в умовах становлення мережевого суспільства сталого розвитку в межах розробки й упровадження ефективних організаційного, економічного та фінансового механізмів забезпечення екологічної безпеки навколишнього середовища, що передбачають визначення факторів, які впливають на екологічну ситуацію, основних проблем і протиріч у цій сфері, а також прогнозування та використання інноваційних систем «екологічного» управління;

методичні основи аналізу впливу екологічних чинників на формування і соціально-економічний розвиток державного управління природоохоронною діяльністю, особливістю яких є комплексний облік причинно-наслідкових зв'язків від джерел впливу до його видів, подальших змін в стані природного

середовища і наслідків змін. Показано, що мінімізація негативного впливу на навколишнє середовище можлива лише на основі взаємозв'язку екологізації економіки і екологізації інструментів управління.

Повнота висвітлення результатів дослідження в опублікованих працях та авторефераті.

Основні результати дисертаційного дослідження оприлюднені на міжнародних наукових конгресах та науково-практичних конференціях в різних містах України, а також за кордоном.

Основні положення дисертаційної роботи опубліковано в наукових працях, у тому числі 7 – стаття в наукових фахових виданнях, із них 1 – стаття в зарубіжному виданні, 4 – тез конференцій . Загальний обсяг публікацій автора за темою дослідження –3, 65др.арк..

У наукових працях в повній мірі відзеркалено всі розділи рецензованої дисертації.

Оцінка оформлення дисертації

Дисертація та автореферат оформлені згідно з існуючими вимогами . Зміст дисертаційної роботи логічний, виклад матеріалу послідовний і достатньою мірою розкритий.

Зміст автореферату повністю ідентичний основним положенням дисертації. В цілому дисертаційна робота та автореферат, написані літературною українською мовою, легко читаються і сприймається.

Практичне значення дисертаційної роботи.

Основні положення й висновки дисертації можуть використовуватися фахівцями під час написання підручників і навчальних посібників, створення навчально-методичної літератури; в роботі органів державної влади у процесі державного управління формуванням екологічної політики.

Теоретичні напрацювання автора стосовно впровадження механізмів державного управління формуванням екологічної політики, як тенденція якісної

трансформації систем екологічного управління використовуються в роботі Хустської районної державної адміністрації Закарпатської області (довідка про впровадження від № 021/07-57 від 25.08.2020), а також нароби стосовно формування фінансової складової розробки екологічної політики використовуються в практичній роботі Міжгірської районної державної адміністрації Закарпатської області (довідка про впровадження № 009/05-123 від 27.10.2020 р.).

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Позитивно оцінюючи виконане дослідження, вважаємо за доцільне висловити деякі зауваження і побажання:

1. В дисертаційній роботі автор використовує занадто велику кількість понятійних скорочень як то НС, ОНС та інші.

2. Практичне значення одержаних у роботі результатів дійсно є підґрунтям до формування інноваційного підходу до соціально-економічного розвитку державного управління природоохоронною діяльністю; але, на жаль, автором не надано власної оцінки, коли запропоновані напрями удосконалення організаційного механізму державного управління охороною довкілля, може бути ефективно втілено в Україні.

3. Залишилися не розкритими пропозиції автора щодо врахування екологічних чинників при прогнозуванні системи державного управління природоохоронної діяльності та не показано їхнього впровадження в сучасній системі державного управління (стор. 41-61);

4. В підрозділі 1.1. автором надано аналіз проблеми з точки зору українських та закордонних вчених, але не проаналізовано останніх бібліографічних надходжень наукових робіт з природоохоронної діяльності (стор. 18-31)

5. В авторефераті дисертаційного дослідження не конкретизовано ключові напрями ефективного впровадження фінансового механізму державного управління екологічної політики, та на жаль бракує статистичного матеріалу за

В той же час слід відзначити, що вказані зауваження ні в якій мірі не знижують загальної наукової і практичної цінності роботи і не впливають на достатньо позитивну оцінку дисертації Павлій Н.І..

Загальний висновок

Таким чином, слід зазначити, що дисертаційна робота Павлій Назарія Івановича «Механізми державного управління формуванням екологічної політики», відповідає вимогам МОН України, пунктів 9,10, 12 Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року №567, а саме: є завершеною кваліфікаційною науковою працею, у якій отримано нові науково обґрунтовані результати в галузі науки державного управління, що розв'язують конкретну наукову проблему, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

завідувач кафедри публічного управління і проектного менеджменту
Державний заклад вищої освіти

«Університет менеджменту освіти»

Національної академії педагогічних наук України

доктор наук з державного управління, професор

Є.Г. КАРТАШОВ

